

Sygn. akt XXIII Ga 773/15

ODPIS

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy
w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Aneta Łazarska

Sędziowie: SO Anna Gałas (spr.)

SO Maria Więckowska

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2015 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku: **Polskiego Związku Działkowców w Warszawie**

z udziałem: **Prezydenta m. st. Warszawy**

o zmianę wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie

z dnia 17 marca 2015 r., sygn. akt Wa XIII Ns-Rej.KRS 4900/15/209

postanawia:

oddalić apelację:

NA ORYGINALE WŁAŚCIWE PODPISY
za zgodność

SEKRETARZ SĄDOWY
Sekretarz
Eliza Krawczyk
Eliza Krawczyk

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie postanowieniem z dnia 17 marca 2015 r. w sprawie z wniosku Polskiego Związku Działkowców (*dalej: wnioskodawca, PZD*) przy uczestnictwie Prezydenta m. st. Warszawy (*dalej: uczestnik*) o zmianę wpisu w KRS postanowił odmówić zarejestrowania zmiany statutu z dnia 23 października 2014 r. oraz związanej z tą zmianą zmiany celów i sposobu reprezentacji Polskiego Związku Działkowców.

Sąd Rejonowy wskazał, że w dniu 30 października 2014 r. wnioskodawca złożył wniosek o rejestrację zmian statutu z dnia 23 października 2014 r., celu działania podmiotu, zmiany danych terenowej jednostki organizacyjnej, zmian sposobu reprezentacji oraz danych członków Prezydium Krajowej Rady. W ocenie Sądu Rejonowego wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie, bowiem statut wnioskodawcy z dnia 23 października 2014 r. nie był zgodny z przepisami prawa.

Sąd Rejonowy dokonał analizy postanowień statutu i wskazał, że § 7 pkt 10 statutu określał jedynie niektóre, przykładowe sposoby realizacji celów stowarzyszenia, co naruszało art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy prawo o stowarzyszeniach (*dalej: ustawa*). Zgodnie z art. 45 ust. 1 w związku z art. 1 ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych wykluczona jest możliwość przyznania członkostwa w PZD osobom nie mającym prawa do działki w ROD prowadzonym przez PZD, co przewidywały jednak § 16 ust. 2 oraz § 26 statutu. Ponadto Sąd Rejonowy zauważył, że regulacje §§16, 17, 18 statutu, stanowiące o kategorii członków współdziałających, nie spełniały wymogów art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy, poprzez brak określenia praw i obowiązków członka współdziałającego, gdyż na podstawie zawartego w § 18 odniesienia do zapisów § 14 i 15 statutu, poprzedzonego zwrotem „odpowiednio”, nie było możliwe ustalenie, jakie realnie prawa i obowiązki dotyczą członków współdziałających. Również wprowadzenie terenowych jednostek organizacyjnych, wymienionych w § 31 pkt 2 statutu, bez statutowego określenia kompetencji walnego zebrania członków koła, naruszało art. 10 ust. 2 ustawy. Zapisy § 57, § 66 pkt 4, § 102 ust. 2, § 103, § 125 ust. 2 statutu spełniały wymóg określenia zasad wyboru delegatów. Statut nie określał natomiast czasu trwania kadencji delegatów, bowiem zapis § 38 ust. 2 statutu przewidywał, że „członek PZD wybrany delegatem zachowuje mandat tylko na zjazd (konferencję), na który został wybrany”; podobnie regulacje § 68 ust. 6; § 110 ust. 6; § 130 ust. 4 statutu, które przewidywały określanie zasad wyboru delegatów na nadzwyczajne zjazdy delegatów kolejnych poziomów organizacyjnych PZD przez odpowiednio: prezydium okręgowego zarządu; Prezydium Krajowej Rady i Krajową Radę. W ocenie Sądu Rejonowego wymóg statutowego określenia pewnej sfery działania organizacji, wprowadzony normą statutową, nie mógł zostać wypełniony przez zawierający delegację do aktów niższego rzędu, uchwalanych przez organy wykonawcze. Zapis § 136 pkt 15 statutu narusza art. 11 ust.1 ustawy, przyznając Krajowej Radzie kompetencję ogólną w Związku. Ponadto sąd I instancji zauważył, że § 140 ust. 2 zdanie nagłówkowe statutu, zawierając zwrot „w szczególności” przykładowo wymienia kompetencje Prezydium Krajowej

Rady PZD, co naruszało art. 10 ust. 1 pkt 5 ustawy, przewidujący wymóg statutowego określenia kompetencji władz stowarzyszenia, a zapisy zawarte w §§ 53 ust. 2, 94 ust. 2, 100 ust. 2 statutu przewidujące, że jednostki organizacyjne korzystają z osobowości prawnej PZD, były nieprecyzyjne i nie wskazywały czy jednostki posiadają osobowość prawną czy też nie (art. 17 ust. 1a ustawy). W ocenie Sądu Rejonowego bezsprzecznie konstytutywny charakter wpisu w KRS nie pozwalał na uznanie poprawności zapisu § 175 statutu, o wejściu w życie projektu statutu PZD z dniem uchwalenia (art. 17 ust. 1 oraz z art. 21 ustawy).

Sąd Rejonowy zwrócił również uwagę na treść art. 23 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, który nakłada na sąd rejestrowy obowiązek badania czy dołączone do wniosku dokumenty są zgodne pod względem formy i treści z obowiązującymi przepisami prawa. Sąd wywiódł także, że uchwały organów stowarzyszenia, które zapadły w procedurze niezgodnej z normami wewnętrznymi nie miały charakteru uchwał i były uchwałami nieistniejącymi, zaś posiedzenia kolegów osób prawnych w momencie, w którym naruszony zostaje statut straciły przymiot kompetentnego organu.

Sąd Rejonowy dalej ustalił, że z uchwały nr 2/XX/2014 Krajowej Rady PZD z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie wyboru delegatów na Nadzwyczajny XI Krajowy Zjazd Delegatów PZD wynikało, że skład osobowy Nadzwyczajnego XI Krajowego Zjazdu Delegatów PZD z dnia 23 października 2014 r. został wybrany z naruszeniem § 116 pkt 4 i § 110 ust. 2, 3 w związku z § 84 pkt 4 obowiązującego statutu. Zgodnie natomiast z zapisem § 84 pkt 4 statutu PZD wybór delegatów na okręgowy zjazd stanowi kompetencję walnego zebrania ROD. Konsekwentnie prawo uczestniczenia w okręgowym zjeździe delegatów, zgodnie z § 110 ust. 2 statutu PZD, mają delegaci ROD. Sąd Rejonowy ponadto podkreślił, że co prawda § 118 ust. 6 oraz § 144 ust. 4 statutu PZD przewidywały określenie przez odpowiednio Prezydium Krajowej Rady i Krajową Radę zasady wyboru delegatów na nadzwyczajny okręgowy zjazd delegatów i nadzwyczajny Krajowy Zjazd Delegatów, lecz zasady te nie mogły być sprzeczne z innymi regulacjami statutu PZD. W analizowanym przypadku zapis § 2 ust. 2 uchwały Nr 2/XX/2014 Krajowej Rady PZD z dnia 27 maja 2014 r. nie przewidywał wyboru delegatów na Okręgowe Konferencje Przedzjazdowe, tylko wymieniał organy, których członkowie uzyskiwali prawo udziału w Okręgowych Konferencjach Przedzjazdowych.

Sąd Rejonowy wskazał również na wynikający z art. 11 ust. 2 ustawy wymóg określenia w statucie zasad wyboru delegatów na zebranie delegatów, w analizowanym przypadku wymóg ten spełniały zapisy § 84 pkt 4; § 116 pkt 4; § 110 ust. 2; § 111; § 139 ust. 2 statutu PZD. Regulacje te zawierały logiczny ciąg norm łączących członków zwyczajnych, realizujących swoje podstawowe prawa korporacyjne na walnych zebraniach ROD, z delegatami na Krajowy Zjazd Delegatów. W ocenie sądu rejestrowego nie można było natomiast uznać zapisów § 118 ust. 6 oraz § 144 ust. 4 statutu PZD za regulacje wypełniające wymogi art. 11 ust. 2 ustawy, gdyż zamiast statutowego określenia zasad wyboru delegatów, wprowadzały delegację dla pozastatutowych regulacji, dokonywanych w aktach niższego rzędu, konkretnie na mocy uchwał odpowiednio Prezydium Krajowej Rady i Krajowej Rady. W tym stanie rzeczy zgodnie z art. 65 ust. 2 ustawy o rodzinnych

ogrodach działkowych, postanowienia § 118 ust. 6 oraz § 144 ust. 4 statutu PZD nie posiadały od dnia 19 stycznia 2014 r. mocy obowiązującej i nie mogły być zatem podstawą do skutecznego podjęcia regulacji zawartych w § 2 ust. 2 uchwały Nr 2/XX/2014 Krajowej Rady PZD z dnia 27 maja 2014 r.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Rejonowy wywiódł, że Okręgowe Konferencje Przedzjazdowe, obradujące w składach ustalonych w § 2 ust. 2 uchwały Nr 2/XX/2014 Krajowej Rady PZD z dnia 27 maja 2014 r., nie były okręgowymi zjazdami delegatów w rozumieniu § 110 ust. 2, 3 statutu PZD i nie były uprawnione do wyboru delegatów na Krajowy Zjazd Delegatów PZD na podstawie kompetencji wynikającej z § 116 pkt 4 statutu PZD. Ich kompetencje nie mogły też wynikać z innych zapisów statutu PZD, gdyż akt ten nie przewidywał powoływania organów występujących pod nazwą: Okręgowe Konferencje Przedzjazdowe. Zdaniem sądu rejestrowego wadliwość trybu wyboru delegatów na Krajowy Zjazd Delegatów stanowił istotne naruszenie zasad zwoływania najwyższej władzy Związku, która skutkowałą brakiem możliwości uznania zebrania z dnia 23 października 2014 r. za Krajowy Zjazd Delegatów określony w § 139 statutu PZD, uprawniony do dokonywania zmian statutu PZD na podstawie i w trybie przewidzianym w § 143 pkt 2 w związku z § 185 statutu PZD. W konsekwencji Sąd Rejonowy zauważył, że Krajowy Zjazd Delegatów, który odbył się 23 października 2014 r., w związku z nieprawidłowościami przy wyborze delegatów nie był uprawniony do dokonania zmiany statutu w oparciu o § 143 i § 185 statutu PZD, a treść statutu uchwalonego w dniu 23 października 2014r nie była zgodna z przepisami prawa.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł wnioskodawca, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

- 1) naruszenie art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (ROD), poprzez przyjęcie, że do § 144 ust. 4 statutu PZD z dnia 6 kwietnia 2006 r. stosuje się art. 65 ust. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ROD, podczas gdy zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ROD, § 144 ust. 4 Statutu PZD z dnia 6 kwietnia 2006 r., jako przepis regulujący kwestię wpływającą na zasady uchwalania statutu, podlegał wyłączeniu od stosowania art. 65 ust. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ROD,
- 2) naruszenie art. 65 ust. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ROD w zw. z art. 11 ust 2 ustawy, poprzez błędną wykładnię i zastosowanie, tj. przyjęcie, że ustawa zakazuje wprowadzania w statucie stowarzyszenia zapisów, które obok zasad wyboru delegatów określonych wprost w statucie, wprowadzają — fakultatywnie — uprawnienie do określenia tych zasad, jako kompetencję jednego z organów stowarzyszenia, w przypadku zwoływania nadzwyczajnego zjazdu delegatów, a co za tym idzie, uznanie że § 144 ust. 4 statutu PZD z dnia 6 kwietnia 2006 r., jako sprzeczny z art. 11 ust. 2 ustawy prawo o stowarzyszeniach, z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ROD utracił moc na podstawie art. 65 ust. 2 tejże ustawy,
- 3) naruszenie art. 7 ust. 2 w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy oraz art. 28 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005r. o ROD, poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że pod rządami ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o ROD w zakresie regulacji odnoszących się do wyboru delegatów na krajowy zjazd delegatów

zawartych w statucie PZD z dnia 6 kwietnia 2006 r. nie miał zastosowania art. 11 ust. 2 ustawy prawo o stowarzyszeniach,

4) naruszenie art. 46 pkt 2 w związku z art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ROD oraz art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy poprzez błędne uznanie § 7 pkt 10 badanego statutu za niezgodnego z przepisami prawa, podczas gdy postanowienie to realizuje art. 46 pkt 2 ustawy o ROD, który to przepis Sąd Rejonowy wadliwie nie zastosował dla oceny tego postanowienia statutowego,

5) naruszenie art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ROD w związku z art. 58 ust. 1 Konstytucji poprzez ustalenie § 16 ust. 2 i § 26 badanego statutu za niezgodnych z przepisami prawa na skutek błędnego uznania, że wykluczona jest możliwość przyznania członkostwa w stowarzyszeniu ogrodowym na rzecz działkowca mającego prawa do działki w rodzinnym ogrodzie działkowym prowadzonym przez inne stowarzyszenie ogrodowe, mimo że takie ograniczenie nie wynika z wymienionej regulacji ustawowej i jest sprzeczne z konstytucyjną zasadą wolności zrzeszania się,

6) naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy poprzez ustalenie § 16, § 17 i § 18 badanego statutu za niezgodnych z tym przepisem na skutek błędnego uznania, że te postanowienia statutowe nie określają praw i obowiązków członka współdziałającego, podczas gdy treść § 18 badanego statutu pozwala ustalić zakres tych praw i obowiązków,

7) naruszenie art. 10 ust. 2 ustawy, poprzez ustalenie § 31 pkt 2 badanego statutu za niezgodnego z tym przepisem na skutek błędnego uznania, że nie określono statutowych kompetencji walnego zebrania członków koła, mimo że kompetencje te unormowano w § 96 ust. 2, a powyższa regulacja ustawowa wymaga określenia w statucie jedynie struktury organizacyjnej i zasady tworzenia terenowych jednostek organizacyjnych, co uregulowano w § 32 pkt 2 oraz § 95,

8) naruszenie art. 11 ust. 2 ustawy, poprzez ustalenie § 38 ust. 2 badanego statutu za niezgodnego z tym przepisem na skutek błędnego uznania, że nie określa czasu trwania kadencji delegatów, mimo że wymóg ten spełniono poprzez określenie w tym postanowieniu okresu (czasu) sprawowania mandatu (funkcji) przez delegatów, a więc unormowano kwestię kadencji delegata na zjazd poprzez wskazanie, że jego mandat obejmuje wyłącznie czas trwania zjazdu, na który został wybrany,

9) naruszenie art. 11 ust. 2 w związku z art. 2 ust. 1 i 2 ustawy, poprzez ustalenie § 68 ust. 6, 110 ust. 6, § 130 ust 4 badanego statutu za niezgodnych z art. 11 ust. 2 na skutek błędnego uznania, że te postanowienia nie określają zasad wyboru delegatów, mimo że pozytywnie uregulowano w nich to zagadnienie poprzez wskazanie właściwych organów do ustalenia szczegółowych zasad wyboru delegatów na zjazdy nadzwyczajne, co jest rozwiązaniem dopuszczalnym w kontekście powyższych regulacji ustawowych, a zwłaszcza zasady samorządności stowarzyszeń,

10) naruszenie art. 11 ust. 1 w związku z art. 2 ust. 1 i 2 ustawy, poprzez ustalenie § 136 pkt 15 badanego statutu za niezgodnego z art. 11 ust. 1 na skutek błędnego uznania, że postanowienie statutowe nie może przyznać Krajowej Radzie kompetencji do podejmowania uchwał we wszystkich sprawach niezastrzeżonych statutem do kompetencji innych organów, podczas gdy powyższa regulacja ustawowa ma charakter dyspozytywny i ma zastosowanie jedynie do spraw niezastrzeżonych

statutem do kompetencji jakichkolwiek organów, wobec czego dopuszczalne jest statutowe wprowadzenie generalnego domniemania kompetencji na rzecz najwyższego organu PZD między Krajowymi Zjazdami Delegatów, co realizuje także zasadę samorządności,

11) naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 5 ustawy poprzez ustalenie § 140 ust. 2 badanego statutu za niezgodny z tym przepisem na skutek błędnego uznania, że postanowienia statutowe nie określają kompetencji Prezydium Krajowej Rady, podczas gdy statut spełnił ten wymóg i ustalił kompetencje tego organu w § 137 i § 140,

12) naruszenie art. 17 ust. 1a ustawy, poprzez ustalenie § 53 ust. 2, § 94 ust. 2 oraz § 100 ust. 2 badanego statutu za niezgodne z tym przepisem na skutek błędnego uznania, że przywołane postanowienia statutowe są nieprecyzyjne i nie przesądzają jednoznacznie czy poszczególne jednostki organizacyjne PZD posiadają osobowość prawną, mimo że treść tych postanowień nie przyznaje jednostkom odrębnej osobowości prawnej, lecz wyraźnie stwierdza korzystanie w ramach ich działalności z osobowości prawnej przysługującej całemu stowarzyszeniu ogrodowemu PZD,

13) naruszenie art. 21 w związku z art. 17 ustawy, poprzez błędne ustalenie, że zmiana statutu stowarzyszenia wywołuje skutek z chwilą wpisu do rejestru, podczas gdy z wymienionych przepisów wynika, że wpis zmian statutu stowarzyszenia ma charakter deklaratoryjny oraz w konsekwencji przyjęcie, że treść § 178 statutu PZD jest niezgodna z tymi przepisami,

14) naruszenie art. 65 ust. 2 ustawy o ROD poprzez ustalenie, że zmiana statutu stowarzyszenia, również w przypadku statutu uchwalonego w trybie art. 68 ustawy o ROD wywołuje skutek z chwilą wpisu do rejestru, podczas gdy z brzmienia powyższego art. 65 ust. 2 wprost wynika, że stowarzyszenie PZD działa na podstawie dotychczasowego statutu (w zakresie w jakim jego postanowienia nie pozostają w sprzeczności z powszechni obowiązującymi przepisami prawa) jedynie do czasu uchwalenia statutu w trybie art. 68 w/w ustawy, tj. do dnia podjęcia uchwały w tym przedmiocie, a nie jego rejestracji.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca wniósł o: uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz nakazanie Sądowi Rejonowemu wpisanie do KRS zmiany statutu PZD z dnia 23 października 2014 r. oraz - związaną z tą zmianą - zmiany celów i sposobu reprezentowania PZD, lub nakazanie Sądowi Rejonowemu przyjęcie statutu PZD z dnia 23 października 2014 r. do akt rejestrowych oraz wdrożenie w stosunku do PZD postępowania przewidzianego w przepisach prawa w celu dostosowania zapisów tego statutu do ustawy Prawo o stowarzyszeniach oraz ustawy o ROD.

W odpowiedzi na apelację uczestnik Prezydent m. st. Warszawy wniósł o oddalenie apelacji i powołał się na wszystkie swoje zarzuty podniesione w sprawie przez Sądem pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy podlegała oddaleniu, jako niezasadna.

Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny w sprawie, które to ustalenia Sąd Okręgowy uznaje za własne. Również jego ocena prawna w części zasługuje na aprobatę, niemniej jednak wymaga ona uzupełnienia. Żaden z zarzutów podniesionych przez wnioskodawcę nie mógł podważyć

zaskarżonego orzeczenia w kierunku wnioskowanym w apelacji. Wskazać należy, że istotą w niniejszej sprawie jest to, czy Nadzwyczajny XI Krajowy Zjazd Delegatów PZD z dnia 23 października 2014 r. został zwołany zgodnie z prawem i postanowieniami statutu PZD, o czym też wywiódł Sąd Rejonowy w zakończeniu uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, stwierdzając brak kompetencji dla tego gremium do dokonywania zmiany statutu PZD. Nie zauważył jednak niejako, że powyższe oznacza, że uchwały podjęte na owym Zjeździe muszą być uznane za nieistniejące i co dalej idzie dokonywanie ich oceny, w tym pod kątem zgodności z przepisami prawa, stało się tym samym bezprzedmiotowe.

Godzi się na wstępie zauważyć, że sąd II instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiąże go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego. W granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (*tak: uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07*). Innymi słowy sąd II instancji zobligowany jest z urzędu zbadać prawidłowość zastosowania przez sąd niższej instancji prawa materialnego, niezależnie od zarzutów apelacji, w tym zakresie zbadać istotne dokumenty stanowiące podstawę żądanych przez zarząd PZD wpisów również pod względem prawidłowości zwołania organu uprawnionego do zmian statutu i możliwości podejmowania przez niego skutecznych uchwał.

Rozważania rozpocząć należy od wskazania, że zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy o ROD, w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w jej życie, stowarzyszenie ogrodowe, jakim jest z mocy ustawy Polski Związek Działkowców uchwała statut odpowiadający wymogom tej ustawy oraz ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach. Statut jest uchwalany odpowiednio na zasadach określonych w statucie PZD. Należy też pamiętać, że PZD działa na podstawie tych postanowień statutu, które nie pozostają w sprzeczności z prawem (*vide art. 65 ust. 2 ustawy o ROD*). Do stowarzyszenia ogrodowego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy Prawo o stowarzyszeniach.

W celu zapewnienia realizacji wymienionego wyżej obowiązku uchwalenia nowego statutu, właściwe organy PZD powinny podjąć kroki zmierzające do zorganizowania i przeprowadzenia zmian statutu, czyli wprowadzenia w życie procedury zwołania Krajowego Zjazdu Delegatów, jako jedyne organu uprawnionego do uchwalenia zmian statutu (§ 143 pkt 2 statutu). Osobno, poza upoważnieniem dla Krajowej Rady PZD do określenia zasad udziału delegatów w Krajowym Zjeździe Delegatów, sam statut PZD przewiduje konkretny tryb wyborczy związany z wyborami delegatów na Krajowy Zjazd Delegatów (zwyczajny, nadzwyczajny). Godzi się zauważyć, że w statucie nie ma różnicy w trybie wyboru, czy dotyczy zjazdu zwyczajnego, czy nadzwyczajnego. Tryb wyboru delegatów jest ciągiem czynności wyborczych dokonywanych przez kolejno wszystkie szczeble organów samorządu PZD i tak od najszerzego a zarazem pierwszego szczebla struktury organizacyjnej, to najpierw Walne Zebranie Członków ROD lub w ROD posiadających ponad 300 członków zwyczajnych lub składających się z kilku terenów konferencja delegatów (wybrani na zebraniach kół) na zebraniach sprawozdawczo – wyborczych wybiera delegatów na Okręgowy Zjazd

Delegatów (rejonową konferencję przedzjazdową) (§ 84 pkt 4 statutu). Następnie ten kolejny organ na szczeblu terenowym - Okręgowy Zjazd Delegatów (prawo uczestniczenia w nim z czynnym prawem wyborczym mają tylko delegaci ROD wybrani na walnych zebraniach lub konferencjach delegatów - § 110 ust. 2 statutu) wybiera delegatów na Krajowy Zjazd Delegatów PZD (§ 116 pkt 4 statutu). Ten ciąg pokazuje, że statut łączy uprawnienia członków zwyczajnych realizujących swoje prawa korporacyjne na walnych zebraniach ROD z delegatami na Krajowy Zjazd PZD z pośrednictwem Okręgów. Statut w istocie faktycznie zakłada, że członkowie mają mieć realny wpływ na skład osobowy Krajowego Zjazdu. Do kompetencji Krajowej Rady PZD zgodnie ze statutem nie należy z całą pewnością zastępowanie Walnych Zebrań Członków ROD w całym kraju i wskazywanie, kto ma być delegatem na Okręgowy Zjazd Delegatów. Do kompetencji Krajowej Rady PZD zgodnie ze statutem należy natomiast określenie *zasad* wyboru delegatów, którzy będą brać udział w Krajowym Zjeździe Delegatów (§ 144 ust. 4). Wymienione zasady należy odróżnić od wskazanego w statucie trybu wyborczego. Otóż tylko zwołany *w trybie i na zasadach* określonych statutem Okręgowy Zjazd Delegatów, jak i Krajowy Zjazd Delegatów może podejmować uchwały (§§ 118 ust. 5, 144 ust. 3). Jakikolwiek inne reguły niż statutowy tryb zwołania są działaniami bezskutecznymi i nie mogą prowadzić do zwołania któregośkolwiek z tych organów. Podkreślić również należy, że prawo uczestniczenia członków w organach samorządu wynika wprost ze statutu - § 74 ust. 2, § 84 ust. 2, § 111 ust. 2 (tu odnośnie rejonowych konferencji przedzjazdowych) oraz § 139 ust. 2.

Jak wynika z powołanego § 144 ust. 4 statutu, Krajowa Rada PZD ma prawo do określania *zasad* zgodnie, z którymi będą wybierani delegaci na Krajowy Zjazd. Jest to postanowienie statutu, które odnośnie do szczegółów *zasad* wyboru delegatów odsyła do decyzji/uchwały Krajowej Rady PZD a więc poza statut. Takie postanowienie statutu jest po pierwsze sprzeczne z demokratycznymi regułami wyboru organów podmiotów skupiających większą liczbę członków, po drugie stanowi o niesprawiedliwym podziale ról członków organów i samych szeregowych członków PZD, którzy mają prawo mieć wpływ na podejmowane przez organy decyzje, choćby pośrednio uczestnicząc w wyborze delegatów. Niezależnie od tego powyżej wskazane postanowienie statutu (oraz § 118 ust. 6) jest wprost sprzeczne z regulacją art. 11 ust. 2 ustawy Prawo o stowarzyszeniach, ponieważ zamiast obligatoryjnych statutowych *zasad* wyboru delegatów, wprowadza właściwie brak statutowych *zasad*, ponieważ te dopiero ustanowi opisany organ krajowy. Wnioskodawca błędnie uważa, że jest to tryb nadzwyczajny i usprawiedliwiony okolicznościami. Trudno bowiem usprawiedliwić interpretację wnioskodawcy, przedkładającego uchwałę krajowego organu PZD, która *de facto* wskazuje osoby – delegatów na Okręgowe Zjazdy Delegatów (nazwane „Okręgowymi Konferencjami Przedzjazdowymi”) - z całkowitym pominięciem praw do wyboru delegatów członków podstawowych jednostek organizacyjnych PZD – Rodzinnych ogrodów działkowych. Innymi słowy Krajowa Rada uchwałą z dnia 27 maja 2014 r. od górnego szczebla określiła skład osobowy Okręgowych Zjazdów Delegatów, całkowicie pomijając opisany powyżej i zawarty w statucie system wyboru delegatów

przez Walne Zebranie Członków ROD (podstawowego organu PZD). Takie działanie nie może zasługiwać na akceptację.

W tym miejscu przytoczyć również należy art. 11 ust. 2 ustawy Prawo o stowarzyszeniach, który stanowi, że statut może przewidywać zamiast walnego zebrania członków zebranie delegatów lub zastąpienie walnego zebrania członków zebraniem delegatów, jeżeli liczba członków przekroczy określoną w statucie wielkość. W takich przypadkach statut określa zasady wyboru delegatów i czas trwania ich kadencji. Bez wątpliwości dotychczasowy statut PZD określa jasno procedurę wyboru delegatów na Krajowy Zjazd Delegatów (w rozumieniu ustawy zebranie delegatów związku). Natomiast § 144 ust. 4 oraz § 118 ust. 6 statutu PZD rozumiany przez wnioskodawcę jako inny sposób wyboru delegatów nie mieści się w dopuszczalnej ustawą statutowej regulacji zasad wyboru delegatów. Otóż, jeżeli ustawodawca zdecydował, że zasady wyboru określa statut, to oznacza, że właśnie ten akt ma w swej treści zawierać postanowienia dotyczące tychże zasad. Innymi słowy ma te zasady w znaczeniu trybu wyborczego opisywać. Nie do zaakceptowania jest interpretacja, że statut może przekazać to do decyzji oznaczonego organu stowarzyszenia na szczeblu krajowym. W konsekwencji całkowicie chybione są zarzuty apelacji naruszenia art. 68 ust. 1 oraz art. 65 ust. 2 ustawy o ROD, ponieważ z pewnością §144 ust. 4 oraz § 118 ust. 6 statutu, jako przewidujące pozastatutowe uprawnienia do kreowania zasad wyboru delegatów na Krajowy Zjazd są sprzeczne z art. 11 ust. 2 ustawy Prawo o stowarzyszeniach. Myli się też apelujący w swej interpretacji art. 65 ust. 2 ustawy o ROD wskazując, że § 144 ust. 4 statutu, regulujący kwestię wpływającą na zasady uchwalania statutu, podlegał wyłączeniu od stosowania art. 65 ust. 2.

Powołany art. 65 ust. 2 ustawy o ROD stanowi, że do czasu uchwalenia statutu stowarzyszenia ogrodowego PZD, stowarzyszenie to działa na podstawie statutu PZD, w zakresie w jakim jego postanowienia nie pozostają w sprzeczności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Należy mieć na względzie konieczność uchwalenia w zakreślonym w art. 68 ust. 1 ustawy o ROD terminie nowego, zgodnego z prawem statutu PZD. Do czasu jego uchwalenia, obowiązują jednak tylko te postanowienia dotychczasowego statutu PZD, które nie są sprzeczne z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Utrata mocy obowiązującej postanowień statutu sprzecznych z prawem nie została przez ustawodawcę ograniczona przedmiotowo i dotyczy wszystkich regulacji, w tym sprzecznej z prawem procedury związanej z uchwaleniem nowego statutu. Taką regulacją w statucie jest § 118 ust. 6 i § 144 ust. 4, które przewidują samodzielne uprawnienia dla Krajowej rady PZD i Prezydium Krajowej Rady PZD do pozastatutowego kreowania procedury wyborczej. Jeszcze raz należy podkreślić to, że dotychczasowy statut przewiduje zgodną z prawem procedurę związaną z uchwalaniem statutu a konkretnie w sposób opisany wyżej przy uwzględnieniu istotnej roli wszystkich szczebli organizacyjnych PZD. Ta zgodna z prawem, statutowa procedura nie została wypełniona, co wprost przyznaje się w apelacji.

Jak wynika z materiału dowodowego w aktach rejestrowych, to Krajowa Rada PZD opierając się właśnie na § 144 ust. 4 statutu, uchwałą z Nr 2/XX/2014 z dnia 27 maja 2014 r. wskazała, kto

wzięmie udział z czynnym i biernym prawem wyborczym w Okręgowych Konferencjach Przedzjazdowych typując, że mają to być członkowie okręgowego zarządu PZD, okręgowej komisji rewizyjnej PZD, okręgowej komisji rozjemczej PZD oraz członkowie Krajowej Rady PZD, Krajowej Komisji Rewizyjnej, Krajowej Komisji Rozjemczej z terenu danego okręgu nie będący członkami organów okręgowych. Jak wynika ze stanowiska apelującego te wskazane osoby wybrały w okręgach delegatów na Krajowy Zjazd Delegatów PZD, który miał miejsce w dniu 23 października 2014 r. W istocie uchwała Krajowej Rady PZD nie przewiduje jakichś zasad organizacyjnych wyborów ale wymienia organy (członków organów), których członkowie uzyskują prawo udziału w Okręgowych Konferencjach Przedzjazdowych. W ten sposób uchwała wprowadziła nieznaną statutowi procedurę wskazywania delegatów w okręgach i nadto naruszono regulację § 110 ust. 3 statutu, który dla członków organów okręgu niebędących delegatami oraz dla przedstawicieli organów krajowych przewiduje prawo udziału w okręgowych zjazdach delegatów wyłącznie z głosem doradczym.

Mając na uwadze powyższe rozważania z pewnością delegaci na Nadzwyczajny XI Krajowy Zjazd Delegatów w dniu 23 października 2014 r. nie byli wybrani zgodnie z prawem i postanowieniami statutu w części zgodnej z art. 11 ustawy Prawo o stowarzyszeniach. Uchwała Krajowej Rady PZD Nr 2/XX/2014 z dnia 27 maja 2014 r. została wydana z naruszeniem art. 65 ust. 2 ustawy o ROD w zw. z art. 11 ust. 2 ustawy Prawo o stowarzyszeniach. Bez wątpienia skład osobowy Nadzwyczajnego XI Krajowego Zjazdu Delegatów PZD z dnia 23 października 2014 r. wybrany zgodnie z zasadami określonymi w tej uchwale, został wybrany z naruszeniem § 116 pkt 4 i § 110 ust. 2, 3 w związku z § 84 pkt 4 obowiązującego statutu. Konsekwentnie, Krajowy Zjazd Delegatów w dniu 23 października 2014 r. nie był władny do podjęcia decyzji o uchwaleniu statutu lub jego zmiany, zatem uchwała o przyjęciu statutu, która tam została przyjęta, musi być uznana za nieistniejącą (art. 38 k.c.). Wskazać należy, że co prawda przepisy Prawa o stowarzyszeniach nie określają przesłanek wyróżniających uchwały nieistniejące, niemniej jednak Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się aprobowano o konstrukcji uchwał nieistniejących (*por. Sąd Najwyższy w wyrokach: z dnia 28 maja 1991 r., I CR 410/90 (niepubl.), z dnia 14 kwietnia 1992 r., I CRN 38/92 (OSNCP 1993, Nr 3, poz. 45), z dnia 18 czerwca 1997 r., II CKN 221/97 (niepubl.), z dnia 13 marca 1998 r., I CKN 563/97 (OSNC 1998, Nr 12, poz. 205), z dnia 4 lutego 1999 r., II CKN 804/98 (OSNC 1999, Nr 10, poz. 171), z dnia 26 czerwca 2003 r., V CKN 419/01 (niepubl.), z dnia 30 września 2004 r., IV CK 713/03 (OSP 2005, Nr 9, poz. 112), z dnia 16 lutego 2005 r., III CK 296/04 (OSNC 2006, Nr 2, poz. 31), z dnia 12 maja 2006 r., V CSK 59/06 (niepubl.), z dnia 4 stycznia 2008 r., III CSK 238/07 (niepubl.) i z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 278/08 (niepubl.)*). Sąd Okręgowy w niniejszym składzie akceptuje koncepcję uchwał nieistniejących i w związku z faktem niezgodnego z prawem zwołania Nadzwyczajnego XI Krajowego Zjazdu Delegatów wywiódł, że organ ten nie był uprawniony do podejmowania uchwał, a zatem wobec bezskuteczności jego czynności, to podjęte przez ten Krajowy Zjazd uchwały nie istnieją w znaczeniu prawnym. Należy zatem wskazać, że skutki nieistniejącej czynności prawnej są w istocie takie same, jak skutki bezwzględnie nieważnej czynności prawnej gdyż, w istocie występuje stan

niewywołania i niepowstania w takim stanie faktycznym skutków prawnych. O ile jednak uchwała dotknięta nieważnością aż do chwili jej uchylecia przez sąd wywołuje skutki prawne, które muszą być respektowane, o tyle uchwała nieistniejąca takich skutków w ogóle nie wywołuje (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2009 r. sygn. I UK 123/08*). Wobec powyższego zarzuty apelacji, koncentrujące się na kwestionowaniu ustalonych przez Sąd Rejonowy poszczególnych niezgodności statutu z przepisami prawa, w szczególności z ustawą o ROD oraz ustawą Prawo o stowarzyszeniach, są bezprzedmiotowe dla oceny wniosku o zmianę danych, bowiem odmowa jego zarejestrowania powinna być przesądzona już na etapie badania prawidłowości zwołania organu, władnego dokonać zmiany statutu.

Podsumowując, Nadzwyczajny XI Krajowy Zjazd Delegatów PZD w dniu 23 października 2014 r. został zwołany w sposób niezgodny z prawem i postanowieniami statutu, w szczególności wobec pominięcia i niezastosowania zgodnej z prawem statutowej procedury zwoływania Krajowego Zjazdu PZD, co oznacza, że organ ten nie był legitymowany do podejmowania uchwał w imieniu członków PZD, i co za tym idzie uchwały na nim podjęte, w tym uchwała nr 2 z dnia 23 października 2014 r. w sprawie uchwalenia statutu PZD, nie istnieją w znaczeniu prawnym. W związku z powyższym sąd rejestrowy zobligowany był odmówić zarejestrowania zmian statutu, o czym też prawidłowo orzekł.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy oddalił apelację, jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

NA ORYGINALE WŁAŚCIWE PODPISY
za zgodność

SEKRETARZ SALI
Sekretarz
Elżbieta Krawczyk